

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-uteza 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek **minden egyes szóért**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek **egész oldal 16 frt**, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

HIVATALOS RÉSZ.

Jegyzőkönyv.

Felvettett Budapesten, a magyarországi latin- és görög szertartású róm. kath. tanítók segélyalapja központi bizottságának 1897. évi augusztus 24-én a központi papnevelő-intézet dísztermében tartott 13-ik közgyűléséről.

(Folytatás.)

XI. Tárgyalás alá vették a segélyezés iránti folyamodványok

Beérkezett összesen	164
Küldésaitatott	27
Maradt jogosult folyamodó	137

Egyenkint 20 frtnyi segélyben részesül 95 folyamodó, s ekképen a IX. pontban kiutalt 1900 frt kimerítetett.

A segélyosztásnál a kellőleg fel nem szerelt s nem az egyházmegyei hatóság (egyházmegyei iroda) útján vagy a kitűzött határidőn (Julius 31.) túl beérkező folyamodványok jegyzékbe nem lettek foglalva és figyelembe nem vettek.

A segélyezettek a következők: Esztergom főegyh. : Budínszky István halászi, özv. Gyürky Jánosné esöbi, Jábornik Károly nagytapolcsányi, Marosffy Ferenc győr-révfülsői, özv. Pottokár Ferencné nyerges-ujfalusi, Stibló J. kemencei — Besztercebánya egyh. : Ocskay János lezsjáhói, Holicska János bábaszki, Tomanek József bars-berzenczei, Szmétana Szaniszló kopornai, özv. Cserynászký Adámné, volt dobrovárai. — Eger főegyh. : Gáspár János abauj-halmi, Horváth József újhuti, Koltai Miklós pusztamizsei, Molnár József széki, özv. Németh Rógerne görömbölyi, Szöke Benedek jász-szent-andrási, Ambrus S. bessen-szögői. — Eperjes egyh. : Boreczky János agyadgosi, Bujda Miklós miklósvágási, Demkó István oroszgyárdai, Gróholy Endre homrogyi, Krenyiczky József litényi, Szabados Bertalan f.-vadászi, Straurovszky Agost kis-lipniki. — Erdély egyh. : Bálint I. zetelaki, Gáspár János udvarh-szentléleki, Gergely Pál ozsdolai, Kerezi Lajos korondi, Lókodi István magyar-zsákdói, Lőrincz Péter m.-hidegkuti, Orbán Ferenc esöbi, özv. Szabó Antalné káson-ujfalusi, Szász József esik-szent-mártoni, özv. Kovács Józsefné kézdi-szentléleki. — Győr egyh. : Kovács János szerecsenyi, özv. Czermann Ferencné n.-moricshidai, Jáky György gyüirmöthi, Kovács Gergely nyulfalusi, Schál Ignác ágostyai Schummel Tamás gálói, Szabó Rezső győr-újvárosi, Víz János büki. — Kalocsai főegyh. : Fuczin Márk béregyi, Moravcsik Károly szosztai, Tóth Jenő garai. — Kassa egyh. : Bodnár István osztro-pataki, Bujdos Mátyás esöbadi,

Czirbusz Mihály sókuti, Lukács Endre abauj-széplaki, Lukács Imre hermányi, Tomasovich Márton fricskai. — Nagyvárad (lat. szert.) egyh. : özv. Józsa Menyhértne asszony-vásári, özv. Nagy Mátyásné gyulai, özv. Víz Lászlóné margittai. — Nagyvárad (gör. szert.) egyh. : Mezey Sándor szarkói. — Nyitra egyh. : Gabryel Ferenc dubniczi, Hanusz Antal pogrányi, Horák József zay ugróci, Kuna Károly csitári, Pastéka Lajos szeleci, özv. Dohorovszky Ferencné melcizci, Uskovits Pál propradnoi. — Pécs egyh. : Báter József nagy-tamási, Hiller M. szakadathi, Kis István felső-nyéki, Lieber József baranya-gyödi, Miltsényi István egerszeghi, Pokorny Márton orozslói, Taval Ferenc szilvási, özv. Tomory Józsefné mária gyödi. — Szekesfehervár egyh. : Révész Arnold czecei. — Szombathely egyh. : Horváth Lajos kemenesmihályi, Jandl Antal német sz-mihályi, Kaincz József rupalvai, Königshofer Adolf garnósi, Köves István vönöczki, Majer István sz.-kúti. — Szepes egyh. : Béler Pál menhárdi, Bombjak István pekelniki, Dvorszky József liptó-német-lipesei, Földváry József 6-lublói, özv. Francesák Emilia alsó-kubini, Gavván Máté velbachii, Gellák László szt.-görögbi, Hagovszky József vikartóci, Kovalesik János kis-milczi, Kubassek Ede szt.-mindszenti, Nagy Antal kluknói, Szárnyay Lajos árva malatinai, Szlusny Gusztáv oláh-dubovai.

Veszprém egyh. : özv. Berky Ferencné nyáradai, Mészáros Alajos pápai, özv. Tolnai Józsefné veszprémi.

A megszavazott segély rendes bélyeggel ellátott nyugtára Esztergomban az elnök felvéhető.

Mindazon segélyösszegek, melyek decz. 31-ig fel nem vettek, az alap javára visszatartatnak.

A közgyűlésen panaszképen felelítettett, hogy a gyűlés határozatairól némely tanító vagy éppen nem, vagy csak a legutolsó időben nyer értesítést s így a segélyalap előnyeitől elesik. Ugyanazért mély tisztelettel felkéretnek az egyházmegyei hatóságok, hogy a jegyzőkönyvet lehetőleg egész terjedelmében, de a saját egyházmegyéjükből segélyezett tanítók és ösztöndíjasok névsorát különösen, az egyházmegyei körlevelekben közölni kegyeskedjenek, minthogy az illetők más úton értesítve nem lesznek.

Felszólítatnak továbbá a segélyezettek, hogy a nyugta beküldése alkalmával zavarok elkerülése végett tisztán írják ki a lakóhelyet és az utolsó postát.

XII. Felolvasott a hédervári kerület esperesének levele, melyben az árviz sújtotta összes kerületi tanítókat segélyezésre ajánlja. Minthogy azonban a károsultakat meg nem nevezte, a kérelem tárgyalható nem volt, de felkéretett az elnök, hogy ha kellően felszerelt folyamodványokat benyújtanak, azokat lehetőleg figyelembe vegye.

XIII. Felolvasott Bertalan Vincze, Esztergom fő-

tanfelügyelői töltnöknek a segélyalapra vonatkozó és a közp. bizottsághoz intézett emlékirata. A bizottság az emlékiratot tárgyalás alá nem vette.

XIV. Dr. Walter Gyula kanonok-főtanfelügyelő több indítványt terjesztett elő, melyek egyike az alapszabályok észlelt módosítására; a második pedig az árvaház alap gyarapítása céljából országos sorsjáték rendezésére vonatkozik. A bizottság osztatlan tetszéssel fogadta az indítványozó javaslatát, s felkérte az elnököt, hogy a bizottság ajánlásának megfelelően az ügyet főbíróknak Herceg-Prímás O. Eminentijához terjessze fel.

XV. A bizottság elhatározta a jegyzőkönyvet egész terjedelmében megküldeni a „Népnevelő”, a „Katholikus Tanügy”, a „Katholikus Paedagogia”, „Magyar Állam”, „Társulati Értesítő”, „Alkotmány”, „Egyházi Közlöny”, „Tiszai Új”, „Esztergom”, „Szatmármegyei Heliászemle”, „Kálócsei Néplap”, Nyitra megyei Szemle”-nek, s a t. szerkesztők felkértek, hogy a jegyzőkönyvet becses lapjukban egész terjedelmében közöljék.

XVI. A bizottság mélt. Begövesevich v. püspök úr indítványára az elnök iránti érzett hálás elismerését és köszönetét fejezi ki azon önfeláldozó működésért, melyet a nagy fáradsággal járó elnöki tiszttel az egyesület javára és előnyére érvényesíti.

Élnök a bizottsági tagok szíves és türelmes közreműködését köszönettel mondván s több tárgy nem lévén a gyűlést délután 6 órakor bezárta.

Kelt: mint fent.

Meghívó. A Szombathely egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület zegerszegi köre. őszi gyűlést f. év október hó 21-én Andráshidán tartja, melyre a rendes, pótló- és tiszteletbeli tagokat, valamint a tanügybarátokat tan. szerencsém tisztelettel meghívni. Tárgy: 1. Gyakorlati előadást tart Kilár Károly sómóri kántortanító. 2. Elnöki megnyitó. 3. A múlt újról felvett jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. 4. Szabad előadást tart a népésztől Kiss Márton salonyvári kántortanító. 5. Értekezést tart Mánovics Gyula eszéki kántortanító. 6. Indítványok tárgyalása. 7. Tagsági díj fizetése. Felkérem s kor tagjait, hogy tagsági könyvecskéjüket mindenki magával hozza. 8. A jövő gyűlés helyének kitűzése. Salonyvár, 1897. október 10. Kiss Márton kör-elnök.

Meghívó. A „Kassa-vidéki róm. kath. tanító egyesület” kassai köre okt. 23-án Felső-Mislyén tartja rendes őszi közgyűlést, melyre a t. tagok s tanügybarátok tisztelettel meghívtnak. Kezdeté 9 órakor. Regettel-Buzsán, 1897. október 11. Mészler József kör-elnök.

Meghívó. A Vágújhely-vidéki róm. kath. népnevelők egyesülete galgóczi köre f. évi október 13-án d. p. 10 órakor tartja meg Bánkán rendes tanítói kör-gyűlést, melyre a körnek tagjai, valamint a tanügybarátai tisztelettel meghívtnak. Galgóc, 1897. október 6. A körnökség megbízásából Fejler Lipót k. jegyző.

Meghívó. Az Alsófehérmegyei róm. kath. tanító-egyesület. őszi közgyűlést f. év október havának 27-ik napján Borsádon a róm. kath. népiskolában tartja. A gyűlésre a t. tagokat és érdeklődőket tisztelettel meghívjuk. Az *érvényes*. Tárgysorozat: 1. 7. 10. Ünnepek isteni tisztelet. 2. Elnöki megnyitó. 3. Gyakorlati tanítás. Tartja Antal Károly borsádi tanító. 4. Miképen tanulandók a népiskolában a természettudományi tárgyak? felolvasza Bakó Feké újvizezi tanító. 5. Felolvasás a népiskolai egészségügy köréből. Tartja Chász Gy. gyulafehérvári tanító. 6. Két ország ölelkezése. Petőfi. Szavallja Pandur György magyar igéni tanító. 7. Felolvasás a nevelés történelméből. Tartja Zlamál Ágost gym. tanár. 8. Indítványok. 9. A jövő közgyűlés helyének, idejének és tárgysorozatának megállapítása. Gyulafehérvár, 1897. október hó.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A szociális eszme és a tanítóóság.

A modern haladás, melynek erkölcsi alapját az általános társadalmi rothadást keltő atheisztikus világnézet képezi, ime nálunk is megtermi immár a maga gyümölcsét: a szociális eszme terjed, miként a szélvihar által korbácsolt futó tűz. Nincs a magyar társadalomnak szélesebb rétege, melyet ki ne kezdene, melynek meghódítására kezét ki ne nyujtana. Az egyetemen már otthon érzi magát. A szocialista diákok vezére Szabados Miklós, a csoport nevében szerepel még külföldön is; a bölcsész szocialistákat csak a múlt vasárnap verte széjjel egy kávéházban a rendőrség és csinált vele reklámot az üldözött eszmének. A gymnazista szocialistákról már régóta beszélnek az újságok.

A közökt. intézetek közül eddig a népnevelésiek voltak érintetlenek, ma már nem azok többé. A lapok szocialista tanítókról is beszélnek, azt írják, hogy közelebb mint külön csoport akarnak szervezkedni; közös értekezletre készülnek. Ugy beszélnek, hogy a kultuszminiszter szigorú rendeletet bocsátott volna ki ellenük a tanfelügyelőkhöz, valószínűleg azzal az eredménynyel, a minővel többi minisztertársai a szociális eszme hódításának útját tudták állani: rövid idő alatt megsokszorozódik a szocialista tanítók száma.

Ez fog bekövetkezni s ha bekövetkezik, azt mindenki természetesnek találja, a ki a mai atheisztikus világnézet és a kapitalisztikus termelési rendszer következményei felől gondolkozott.

Ha nincs Isten, nincs tulvilági élet, nincs igazság a földön türt és szenvedett igazságtalanság jutalmazására, ha csak az a miénk, a mit lenyelünk, miért ne nyelnénk le mindent, a mit kezünkbe kaparíthatunk és miért ne kaparíthatunk a kezünkbe mindent, a mihez bármilyen uton hozzájutunk? A lelkiismeret olyan termék, mint a cukor, vagy a kátrány, következképen, a ki nem akar lelkiismeretet termelni, annak nincs is lelkiismerete. De mi hasznát is venné az ilyen portékának a liberális-atheista egyén? Semmit. Eppen semmit. O csak azoktól fél, a kiknek fizikai szemük van. Azok pedig nem látnak mindenüvé. Nala rossz cselekedetek nincsenek, csak sikeresek és sikertelenek vannak. Örül, ha embertársát bármilyen uton-módon megrövidítheti, mert ez a siker és bankodik, ha terve dugába dől, mert ez a sikertelenség.

Ilyen az atheista erkölcesstan. És mert ilyen, az atheista nem tekintti egyébnek az embert, mint saját céljára kihasználható tárgynak. Neki az Atya nem atyja, az ember tehat nem testvére. Szabad a vásár, a kizsárolás és kizsákmányolás; nincs más korlát mint a tömlőcz, melybe csak ügyetlen, az ostoba kerül.

ÉS Z.

ítóság.
esi alap-
st keltó
lunk is
a szo-
har ál-
rar tár-
ki ne
et kine
rzi ma-
zabados
ég kül-
csak a
zban a
ildözött
ról meg

nevelé-
k többé-
szelnek.
esopori
tre ké-
iniszter
ellenük
az ered-
arsai a
tudták
k a szo-

etkezik.
a ki a
sztikus
si gon-

nincs
gazsag-
mienk.
e min-
miert
mihez
olyan
követ-
ket ter-

De mi
libe-
emmit
zemük
e. Nala
erések
rtársát
ez a
, mert

ilyen.
mbert.
gynak.
at nem
és ki-
töm-
kerül.

Ez a nagy »szabadság« teremti egyfelől a fömentelen vagyont, másfelől szüli a feneketlen nyomort. A kifosztottak, a kiszarolt nyomorultak felforgató partta egyesülnek s a társadalom épületének oszlopait razzák. S hozzájuk csatlakoznak lassan azok közül, a kiknek munkáján nincs áldás, mindazok a kik hitüket elvesztették, a kik a földi szenvedésekért másutt igazságot és jutalmat nem remélnek. *A szociális eszme térfoglalása a tanítóság körében a hit elvesztésének arányát fogja mutatni.* Mert hívő tanító nem csatlakozik a szociális mozgalomhoz. Es pedig nem azért, mintha nem érezné a szegénységet, mely osztályrészeül jutott s mintha nem vagyakoznék a jobblét után; hanem azért nem fog csatlakozni, mert a lelke nem üres, betölti azt a hit, az Istenbe és az Isten által az emberiség szebb jövőjébe vetett erős hit. Ennek a szebb jövőnek munkása ő szívvél-lelekkel még abban az esetben is, ha nyomorral fizet a jelen; a hívő lélek — az egyház magasztos felfogása szerint — csak vándornak tartja magát a földön. Nem bántja a szegénység, az igazságtalanság, mert tudja, hogy gazdag es kárpótolt lesz a minden gazdaság és igazság ősforrása által.

Egeszen más annak lelki állapota, a ki hitet elvesztette. A ki sehol sem remél kárpótlást szenvedéseieért, a kinek a szíve gyűlölettel es bosszúval van telve a nyomor tényleges, vagy képzelt okozói ellen, annál tarva-nyitva a kapu a szociális eszmének. Keze ökölbe szorul s ha tehetné, egy ökölcsapással összezuzná ezt az egész társadalmat, melyet az ő es sok millió tarse nyomora forrasanak tart. Es az ilyen hitetlen embernek a maga szempontjaból igaza lehet; ha mit sem vár az erő es bölcsességnek ősforrásától, a mindenható nagy Istentől, a ki a szenvedést sokszor meg itt a földön is javara fordítja ugy az egyes embernek, mint az egész ember-fajnak, csak természetes, hogy *maga* akar tenni; rombolásra emeli a kezét, hogy a romokból valami újat, reménybeli jobbat építhessen.

A hívő lélek megnyugszik a Gondviselés bölcsességében; törekszik a jobblétre — hisz ennek ösztönét is Isten oltotta beleje — es túri a mostoha helyzetet a jobb jövő reményében. S a hívőt a remény utolsó lehelletével sem hagyja el. Ellenkezőleg akkor van legközelebb reményeinek teljesüléséhez. Es mert a *kath. iskolákban* hívő tanítók tanítanak, a mi iskoláinknak nincs mit tartaniok a szociális eszmétől. A kath. tanító eszmet állit szembe az eszmével; az e világi boldogulás utópiajával szembeallítja az örök boldogság nagyszerű eszméjét. E gondolatban elmeje megnyugszik, a mindennapi gondok es bajok által felzaklalt szíve lecsillapul. Es munkálkodik esendesen, kitarító szorgalommal az Úr szőlőjében embertarsai javára, az Úr dicsőségére. Az ő

lelke es szíve telve van; az új eszme befogadására nincs ott hely. *Úgy legyen! Viator.*

Egyesületi élet.

A »Rozsnyó-egyházmegyei róm kath tanító egyesület« XV. közgyűlést I. évi szeptember hó 21. es 22-én Putnokon tartotta. Első nap délutáni 5 órakor előértekezlet-t tartott, melyen Marsó Géza egyházmegyei főtanfolyelöló kanonok s Tóth Géza elnöklele alatt a főtiszviselők, több egyesületi tag s vendég vett részt es megjelent azon, mint a Szent István-Társulat kiküldöttje, Ember Károly, a »Népevelő« szerkesztője, egyesületünk tiszteletbeli tagja is. Megnyitás s az e öző bizottsági ülés jegyzőkönyvének felolvasása után világi elnök üdvözölé Ember Károlyt, egyesületünk tiszteletbeli tagját, megköszönve egyesületünk iránt táplált s tanusított jóindulatát s rokonszenvét, kívánva: legyen ő a miénk s ni az övé. Ember Károly megköszönve egyesületünk tiszteletbeli tagjává történt megválasztását, örvendetes tudomásul hozta a kath tanítók egyesületi életére s önképzésünkre tervbe vett több rendbeli, magasabb körü intézkedések kellemes híret. Ezek között kiemelé, miszerint remény van arra, hogy a kath. tanítók országos bizottsága a legközelebb már oly alapon alakul meg véglegesen, hogy működése hivatalos stílyal bírand; a »Népevelő« mellékleteként új évtől a kath. nevelést es munkálkodást magában foglaló terjedelmes folyóirat tervezetik; a nagyméltóságú püspöki kar döntése előtt állanak a kath. tanítók I. orsz. nagygyűlésének javaslatai, melyek megoldása után a kath. tanítóság országos egységének eszméje testet ölt. Majd a Szent-István-Társulat üdvözlétét tolmácsolja, s kijelenti, hogy e megemlékezés azon viszony kapcsán történik, mely hazánk e kiváló kath. kulturintézménye es a kath. népoktatás munkásai között fennáll. Majd a a meggyőzés hangján szól a kath. tanító egyesületek ezüli szerinti feladatairól, a közvetlen tapasztalatra utalva dönti meg azon fölfevéseket, melyek a kath. tanítók egyesületi munkálkodását kevésre méltatják. A kor viszonyai követelik a tanítóktól, hogy a szigorú kötelelsségen túl igaz kath. szellemű egyesületi életben is szolgálatokat tegyenek a vallásos es hazafias nevelés szent ügyének. Mély tudással fejtegeti az önzéstelen, öladó egyesületi munkálkodás végtelen hasznát az iskolára es a tanítókra nézve. Ez a tanítók életiskolája, hol erkölcsi értékük stílyával vívják a harcot az iskola fővezéljéért, a nevelés igaz törekvéseinek diadaláért. Nemkülönbén ez a harcmező az — ugymond — hol nincs győző es legyőzött akkor, ha kinek-kinek szíve át van hatva a tanítók eszményének Jézusnak szellemétől es ez eszmény képezi forrasát tanítói szaktudásunknak hivatásszeretetének es mindazon nevelő erényeknek, melyek munkálkodásuktól távol tartják a csüggedést, erőt adnak az avatatlank kicsinyes elbánsaival szemben es megszerzik az öntudat édes jutalmát a nemes tevékenység számára. Majd vázolja azon kívánalmakat, melyeket az egyház es a nemzet a mai tanítósággal szemben joggal támaszt. Es itt a nemzeti nevelés sokat emlegetett jellegéről szölvá kifejti, hogy a nemzeti nevelés jelszava, nem a mai rendszer találmánya. Az apaságot visszaviszi már szent István korabeli iskolák szervezőire, mert első szent királyunk a Religióra tette le országának alapköveit es ebben van a magyar nemzeti nevelés legfőbb lényege, legfőbb biztosítéka, mivel az alap változhatatlan. Tagadja, mintha a kath. népoktatás közel ezer éves intézményei a nemzeti nevelés szent kötelezettségét figyelmen kívül hagyva végezték volna e haza határai között századokon át a népevelés magasztos munkáját. Lelkesít, buzdít, hogy az ösök nyomdokain haladva szolgáljuk az iskolában továbbra is Istent, a hazát es a királyt s habár társadalmi elismerésre ily működés után ritkán számíthatunk is, ne csüggedjünk mert a hivatásszeretet ily értéku munkálkodásunkat kívánja. De hisz ez jut kifejezésre a kath. tanítók egyeületi tevékenységében, ez a rozsnyóiak gyűlésében is. Világi elnök a hazai kath

tanítószeg egyetemének hálás köszönetét fejezi ki Ember Károly szerkesztő buzgóságáért, melyet a kath. tanítók szent ügyeért kifejt. Borbás Géza esperes-plebánus úr kifejezi óhaját, hogy ezen tanulságos beszédet, melyből oly sok szót tanulunk, ne csak mi ismerjük, hanem a „Népevelő” után a hazai összes kath. tanítószeg is, mi czézből fölkeri szerkesztőt ezen beszédnek közzétételére, a mit a szerkesztő úr készséggel megígért, habár kézirat hiányában csak az eszmék birtokában van. A szakbizottságok megalakulása után az első nap ülése véget ért. Második nap *Marsó Géza* egyházmegyei főtanfelügyelő, kanonok sz. mise áldozatot mutatott be az erek Urának. A közgyűlés Marsó Géza kanonok főtanfelügyelő megnyitó beszédjével 9 órakor kezdődött. Világi elnök megnyitójában a vándorgyűlések s kirándulások hasznos voltát bizonyította be, s a jelenlévők meleg üdvözlésével a gyűlést a maga részéről is megnyitá. Az elnöki jelentés kiemeli, hogy Mariányi Antal kiérdemesült veteránunk jubileuma alkalmából az egyesület küldöttségét képviseltette: püspök úrnak O Múltóságát felszentelése s beiktatása alkalmával üdvözölte s az erre kapott írásbeli választ felolvasta: Szepesmegye kir. tanfelügyelőjének két ren. bel. átiratát közölte. A segélyezés ügyében beadott kérvények tárgyalását — a pénztári állapot miatt — a napirendről le kellett volna venni, ha nagyságos Marsó Géza egyházmegyei főtanfelügyelő, egyházi elnök úr e jótékony czélra 30 titot fel nem ajánl, a miért a közgyűlés hálás köszönetét fejezte ki, hogy e nemis tette által a kérvényezők inség lakasztotta kölyeit lerövidni kegyeskedett. A bíróbizottságok jelentése után gr. Serényi Béla helybeli földbirtokos tisztelő meg bőséges megjelenésével a gyűlést, a ki zajos eljenzések közt foglalta el helyét s világi elnök által a legmelegebben üdvözöltetett Serényi gróf maga részéről üdvözlé a város falai közt az egyesület tagjait, a ki ismeri a tanítói karnak kitartó, serény munkálkodását, s az eddig is a tanügy javára hozott anyagi áldozatok mellett igéri, hogy mint országgyűlési képviselő a tanítószeg ügyeinek támogatója leendő. »A kirándulások az iskolai nevelés és tanítás szolgálatában« czimú egyik kötelező tételt a gyűlés élénk figyelmé között Tóth Géza olvasta fel, a miből sok üdvös és hasznos tanúságot vont le minden hallgató. »Alkotmánytan az elemi népiskolában« czimú tétel felolvasásának az idő előrehaladottsága miatt, el kellett maradnia, hanem szerzője, Mészáros Gyula e dolgozatának a hivatalos tanügyi lapban való közzétételére felkérte. A jövő évi közgyűlés augusztus végén Jászó városában határozottat megartatni. A tárgyalási indítványok alapján a kormánynál újból kérvényezés határozatott el: a) a milleniumi évek 3—5 évül való betudás, b) az állami tanítók részére a kormány által nyújtott vasuti kedvezménynek, s c) az általános tanító-egyesületeknek adományozott 50 titnyi pályadíjnak a felekezeti tanítókra való kiterjesztése tárgyában. Ezen mozgalomban leendő részvevőre a társ-egyesületek ez utón is felhivatni elhatározottak. Több rendbeli indítvány püspök úr O Múltóságához fog felterjesztetni: Ruber Vincez érdemesült veteránunk, nyugalmba vonulása alkalmából, szereletünk s ragaszkodásunk kifejezésül emlékiratilag üdvözöltetni fog. A tárgysorozatában gazdag gyűlés délutáni 2 órakor ért véget, s gróf Serényi Béla úr által adott fényes ebéd követé. Ebéd után világi elnök indítványozására az egyesület Tóth Ede, hazánk egyik volt hírneves népszínmű írójának, a város szülöttjének emléktáblával ellátott szülőházához testületileg vonult ki. Világi elnök megemlékezővén a népszínmű kiváló tehetségű elhunyt művelőjéről, négyes karban elhangzott a »Szózat« és »Hymnus« két versszaka, mialatt a város minden részéről, rang-, kor-, valláskülönbőség nélkül még mindig szaporodott a közönség. E megható jelenet után a ház kapuján egy női személy, az elhunyt nővére, szemében a bánat köncével, kezében babékoszorúval, mely az író koporóját díszíté, jelent meg, levelekkel osztva ki a jelen voltak közt. Gyenge a tolam e jelenet bővebb leírására, de a t. olvasó jobban fogja azt átérzeni, mintsem tollam leírni képes volna.

A m. t. közönség ítéletére bizzuk, mennyire felel meg egyesületünk tanügyi s hazafias kötelességeinek. *Fedor János* egyesületi főjegyző.

A Besztercebánya egyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület múlt hó 21-én tartotta meg évi közgyűlését székes városában, Besztercebányán az ottani püspöki palota nagytermében, Machovich Izidor apát s egyházmegyei főtanfelügyelő elnökte alatt. Mint vendégek a többek között jelen voltak: Tomcsányi János, kir. kincstári erdőigazgató, zólyomi kir. tanfelügyelő, ft. kerületi tanfelügyelők és számos rendes és pártoló tag. A gyűlést az elnök nagyszabású beszédjével nyitotta meg, a melyben beható tanügyi ismeretei alapján közelebbről fejtegette a kidolgozásra kitűzött tételt: »Támaszthat-e napjainkban a néptanító jogos igényt az eddiginél nagyobb tekintélyre, több elismerésre és kedvezőbb társadalmi helyzet elérésére.« Ezek után az elnök felolvasta évi jelentését az egyleti ügyek elintézéséről: a püspök úr O Múltóságának üdvözlő távirat küldetett, felolvastattak a központi gyűlésezések jegyzőkönyvei, beszámoltak ténykedéseikről az egylet pénztárnoka és könyvtárnoka, egyszersmind felolvastattak ezen egyházmegye azon tanítóinak nevei, a kiknek a múlt iskolai évben a püspök úr O Múltósága különös elismerését fejezte ki. Ezen elismerésben ismételtlen részesültek: Bielek Karoly, Knyazoviczky Gyula, Laczko Ferencz, Machaj Pál, Pletrich János és Szmétana József. Az előterjesztett javaslatok közül elfogadtattak: a korponai (Machovich) és alsó-túróczi (Benisek, Szmétana) kerület javaslatai, melyek szerint püspök úr O Múltósága ötven éves áldozásának évfordulója megünnepeztessék, az alsó-túróczi kerület további javaslata (Benisek) Canisius, a nagy egyházi és iskolai író, 300 éves évfordulójának megünnepeztéséről. Elfogadtattott továbbá Szmétana Józsefnek azon javaslata, mely szerint egyházmegyei iskolai muzeum, valamint egy egyházmegyei tanítói tápintézet, a tanítók fainak számára létesíttessék, melynek alapjára a javasolt 100 koronát áldozott, érte az alsó-túróczi kerület (Benisek, Szmétana) azon eszméjét, mely szerint az illető városnak előterjesztessék, hogy a tanítói nyugdíjba némely kántori jövedelmek is beszámíttassanak; továbbá alsó túróczi kerület javasolja, hogy a leszállított menetjegyek elnyeréséért kéro folyamodvány, az ismételt visszautasítás daczára, újból a magas közlekedési miniszterhez felterjesztessék. Tiszteletbeli tagokká megválasztattak a következők: Lubrich Ágoston egyetemi tanár, Ember Károly kath. polgári és elemi tanítónőképezdei tanár és a »Népevelő« szerkesztője, Tomcsányi János, kir. kincstári erdőigazgató és Szabó Mihály nagybecskereki tanító. Ezek után Tomcsányi János köszönetet mondott az elnöknek példás s lankadatlan munkásságáért, nemkülönbén elismerését fejezte ki az egylet jegyzőjének Klein Jenőnek, a mire a gyűlés az elnök harsogó eljenzésével véget ért. Gyűlés után a gyűlésezők, mint a püspök úr O Múltósága vendégeiül gazdag ebédhez ültek.

IRODALOM.

Dr. Ében-féle arab számológép.

Népiszkolai tantárgyaink közül a gyakorlati élet szempontjából nincs egyetlen egy sem, mely tanításában közvetlenül megragadóbb, tehát módszeresebb eljárást igényelne, mint a számtan: mert levonva didaktikai tagosultságát, amennyiben a tanak összes ágaira kiterjed, míg egyrésztől lélektani szempontból is a gyermek lelki tehetségeinek legelsőbb rendű fejlesztője, másrészt a gyakorlati életre is oly mélyen kiható alaptevő tényező, mely nélkül ma — anyagi értelemben véve — az ok és czél szerű beosztással való ti-ztásges megélhetés, a boldogulás nem lehetséges.

S hogy a népiszkolai tanítók e tantárgyban fölélet tananyagot a tanczélnak egyetemlegesen megfelelőleg dolgozhassák fel, mint minden tantárgyat, ugy ezt is az érzékeltetés, tehát a szemléltetés tanmódjára helyezték, ez annyiban is önmagától érthetőbb, amennyiben

kétségen felül áll előttünk, hogy a gyermek gondolkozásának mintegy uttörőjül minden népek paedagogusai e tárgy tanításában használták a közvetlenül megkapó és bizonyító érzékeltetést t. i. a szemléltetést. Mit bővebben indokolni szükségtelen lesz, ha felemlitem, hogy a tanítókat erre a közvetlen tapasztalat vezette, mikor látni kellett, hogy a gyermek, vagy a számlálni nem tudó idősebb egyén is mintegy ösztönszerűleg kezűjain 10-nél magasabb számkörben kavicson, babon vagy kukoriczán számlál.

A népiskolai számtanításnak szemléltető tanmódjának eszközlésére eddigelé az orosz számológép volt túlsúlyban használatban. Valami nagy okunk e tanszerre az eddigelé megjelent s komplikált szerkezetű számológépekkel szemben nem volna, mert a számok többség alakulását ép oly jól feltüntetik, mint bármely számológép, de teljesen nélkülözhető is, mivel a pálczikákkal való számtanítás eléggé helyesbbíti s ennek tulajdonítom én, hogy tanítóink 70% része sem használta, de magam sem, melynek okát abban találtam s találok ma is, hogy a számok különféle alakulását a fokozatos tanmenetnek megfelelőleg a szemléltetésre nézve, ugyszólván lehetetlennek tartom az orosz számológépnél. Közelebbi meghatározáskép mondva, alkalmas lehet az áthajító, de semmi körülmények között az áthajító tanmenetnek eszközlésére. Már pedig ha valahol, ugy a számtanításnál eléggé nem indokolható logikai követelmény, hogy a szám, annak alakulásának fogalma a gyermek lelkében a lehető legtökéletesebb módon szemléltetve ismertetessék meg annál is inkább, mert általa és benne az értelem legkiválóbbjai az itéző s következtető tehetséget fejlesztjük.

E célzt elérendő dr. Eben M. hály zsámbéki plébánosnak sikerült egy oly számoló gépet feltalálni, mely nemcsak az orosz, hanem az eddigelé feltalált számológépeket mind fölülmulja.

Keretalakjára nézve nagyban hasonlít az orosz számológéphez, de különbözik abban, hogy a számsorok nem vízszintes, hanem függőleges irányban vannak elhelyezve; lényegében pedig messze elüt attól, mert a szám-sorokban nem 10—10 egységet, hanem mindenütt csak 9—9-et vesz fel, de oly formán, hogy a sorokban a 10-ik egységet egy a számológép felső részén elhelyezett vízszintesen fekvő 10 egységgel helyettesíti (váltószámok) melylyel azután fokozatosan áthidalhatja a tízszámrendszer összes helyértékét a növekvő s a kisebbedő számtestekre ugy, hogy míg egyrésztől a gyermek teljesen tisztába jő az egyik számnak a másikkal való áthidalására, tehát a számkifejtés (számtani művelet) tiszta fogalmával, másrésztől a számcsoport könnyedén való leolvasását is szemléltetileg nyújtja. Míhez hozzájárul, hogy a helyérték szerint elhelyezett vagy alakult számcsoportoknak számjeggyel való leolvasása is lehetővé van téve a számgép alsó felén levő fekete táblán, mely egyrésztől e célra, másrésztől pedig a számolásra igénybe nem vett golyók eltakarására szolgál.

A számológépnek mintegy kiegészítő részét képezi a felső karján elhelyezett rézgomb, mely a tizedes törtök számalakulásának feltüntető módszerül alkalmazatik, továbbá a tábla alatt egy vízszintes sodronyon fekvő s részre osztható henger, mely az egésznek tízdesre való oszthatóságát szemlélteti.

Talán szükségtelen is felemlítenem, hogy a számológép kezelése az áthidaló eljárás alapján oly egyszerű, hogy azt minden tanító a legrövidebb idő alatt elsajátíthatja s nem állhat be nála az a más számológépeknél oly könnyedén előforduló eset, hogy a szemléltető kifejtésnek alkalmazásánál tévovázva kell megállnia, hogy utat és módot keressen az egészséges kibontakozásra.

Mindezek után a lehető legmelegebben ajánlható feltaláló plébános urnak számgége iskolai használatra első sorban azért, mert az e dig megjelent számológépek között a legtökéletesebb, másrészt azért, mert a *népiskolai számtanításban benne az áthidaló módszer alkalmazása teljesen érvényre jut.*

E sorok kapcsán legyen szabad a népiskolák

igazgatóságának becses figyelmét felhívni a nevezett számgégepre, mert nagyon is ajánlható, hogy az minden róm. kath. iskolában mint kötelezett tanszer behozassék.

B.

VEGYESEK.

Nemesszívü tett. Pallavicini Ede örgróf és szép tulajdonokban ékeskedő áldottszívü neje szül. Majlath Etelka grófné, Majlath püspök nővere, annak emlékére, hogy a jövő évben Isten kegyelméből ezüstmenyegzőjüket fogják megünnepelni, elhatározták, hogy Mosdóson (Somogy megyének Baranyával határos községében) kath. leányiskolát és óvodát építtetnek s a annak vezetését a Szent Vinczéről nevezett irgalmas nővérekre bízzák. A 30—40.000 frt költséggel járó magasztos elhatározás a jövő tavasszal a megvalósulás stádiumába lép, hogy áldasait áraszsza a keresztény ifjúságra és hirdesse az örgrófi család katolikus hitbuzgóságát s nagy áldozatkészségét.

Ötven évig tanító. *Bednay József* (Pestm.) bugyi községi róm. kath. kántortanító felszázados példás szorgalmu tanítói működés után a f. évben nyugdíjaztatását kérve, a jól megérdemelt nyugalomba vonul. A szerény jövedelmü álláson, hol annyi évet fáradozott s ki annak idején a tanügyi irodalom mezéjén is munkálkodott, tanítványainak halas szeretete s előjáróinak nagyrebecsüését birja jutalmul, melyhez a Soroksár-Alsó-Némedi tankerületnek tagjai, mint pályatársai, szintén szeretettel csatolják jókivánataikat.

P. J.

Iskola-fölszentelés. Megható jelenet folyt le Radnóton, ugyanis a régi iskola helyett az erdélyi róm. kath. Státus egy új palotaszerű iskolát építtetett s annak volt a fölavatása. A szent misét Kovács Ferencz marosvásárhelyi apát-plébános végezte, a mely után processzió ment le az új iskola épülethez, a hol Kovács apát-plébános szónoklatával elragadta a hallgatókat. A jelen volt Pál István kanonoknak is szép beszédben fejezte ki köszönetét és kérte, hogy az igazgató tanácsnak sziveskedjék a radnóthi hitközség háláját tolmacsolni. Ezek után Te Deumot intonált az apát-plébános, melynek elzengedezése — és egy rövid ima után véget ért a szertartás.

RÖVID HIREK. *Személyi hírek.* Halász Ferencz kir. tanácsosnak, a vall. miniszteriumhoz beosztott tanfelügyelőnek a király ő Felsége az osztálytanácsosi címzet és jelleget adományozta. A királyi kegy a tanfelügyelői kar egy kiválóan munkás és buzgó tagját érte, mely esemény fölött mi is őszinte örömet érzünk. — *Dr. Zsengeri Samu* érdemes paedagogiai író a román király a koronarend lovagkeresztjével tüntette ki. — *Vagányi Kálmán* felsőbányai r. kath. főtanítót hitközsége lelkes ovációkban részesítette azon alkalomból, hogy az ottani iskolánál betöltötte 25 éves működését. Gratulálunk! — *Bartal tanfelügyelő ünnepése.* Bartal Rezső kir. tanácsos és Esztergom vármegye nyugalmazott tanfelügyelőjétől csütörtök délelőtt bucsuzott el Esztergom vármegye katolikus tanítói kara. A gyűlést Major János igazgató-alelnök vezette s a küldöttséggel Bartalhoz érkezett Meiszermann Ignácz bátor-keszi-i esperes-plébános tartott megható bucsubeszédet.

Az ünnepelt derék tanfériu könyezve köszönte meg az ovációit, s hogy n vére a tanítók atapítványt tettek. — *A hatvani katolikusok a vallásos nevelésért.* Hatvanban egynéhány éve államosították az iskolákat. A városnak 10 ezer katolikus, 400 protestáns és 400 zsidó lakosa van, mégis az iskolákban alig találkozik katolikus tanfériu. A polgári iskola tanárai a rajztanár kivételével mind protestánsok: az elemi iskolában 2 izraelita, 1 protestáns tanító és 1 református tanító működik. Hogy ezek vallás dolgában mihez tartják magukat, azt nem tudjuk, de maguk a hatvani katolikusok megunták már azokat a vallási állapotokat, melyek iskoláikban uralkodnak és azért a város legutóbbi képviselőtestületi ülésén elhatározták, hogy utasítja a képviselőtestületet az előjáróságot, hogy az kérvény alakjában írjon fel a kultuszminiszterhez s ebben mint Hatvan város közönségének chajtását, adja elő azon kérést, hogy Hatvanban ezentul katolikus tanítók neveztesse ki. — *Uj siketnéma intézet.* Temesvár város nagy áldozatkészséggel egy új siketnéma intézetet építtetett, melyet a napokban avattak fel fényes ünnepélyességgel. Wlassics kultuszminisztert az ünnepélyen Molnár Viktor főispán képviselte. Az avató ünnepély befejeztével a királyt és az ezredévet díesítő emléktáblát leplezték le. Melynél Engels esperes tartott lendületes szép beszédet. — *Köszönetnyilvánítás.* Kedves köteleességet teljesíték akkor, midőn a Szent-István-Társulat nagyméltósága Elnökségének a nyilvánosság előtt is hálámát fejezem ki a szegény gyermekek nevében azon nemesszívűségéért, hogy a hasznos-alsó-hutai állami iskola tanulóit a szükséges hittani könyvekkel ellátni kegyes volt. Fogadja a nagyméltósága Elnökség ez áldozatkészségeért e helyen is a szegénysorsu tanuló nevében hálás köszönetemet. Hasznos-Alsó Huta, 1897. október 7-én. Gart Tivadar, állami tanító. — *Iskolavetés Keszegfalván.* A napokban szentelték fel azt a gyönyörű szép s a modern követelményeknek teljesen megfelelő új r. kath. iskolát Keszegfalván, melyet Schuster Aladár plebános buzgólkodása és a r. kath. hitközség áldozatkészsége hozott létre. A felszentelési szertartást Gaál István csicsói esperes plebános végezte az iskolaszék és az előjáróság jelenlétében.

Szerkesztői üzenetek.

B. J. Sárvár. A tanulságos jegyzőkönyvből a jelzett dolgokat egyik legközelebbi számunkban közöljük. Üdvözet! — M. I. Pozsony. A meghívó elkéve érkezett. Rövid értesítésnek készséggel adunk helyet. — K. A. Nagy-Atáda. Ez idő szerint még nem létezik. Tessék egyik országos hírnevű pénzintézethez fordulni. — I. F. Kisköszeg. A mint sokféle dolgaink megenyedik, kívánságát levélben teljesítjük. — R. J. Megyefa. A kath. népiskolánál általános követett szokás, hogy az osztály tanítóját 50 kr. írási díj illeti meg az iskolai bizonyítvány kiállításáért; mert ez önkönel is szokásban van, így teljes joggal reá-ktál a díjra. A szegénységi bizonyítvány e díj fizetése alól is fölmenti a tanulót. — I. J. Herezeg-Szöllős. Levélben feleltünk K. M. Uriban. Beérkezett. A művecskét átnézük és véleményünkről levélben tudatjuk. — Cuncator. Nyomdába adtuk. Üdvözet! — M. J. Pécs. Köszönet. Felhasználjuk. — B. V. Esztergom. A beosztáskor kiszorult.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Pályázat. Róm. kath. nőtlen tanító kerestetik Tisza-Varsányba (Szolnok mellett, utolsó posta Rakóczi) Fizetése teljes ellátáson kívül évi 200 forint. Ajánlatok lapunk szerkesztőségéhez, avagy közvetlenül dr. Gorove László földbirtokos urhoz küldendők Sály, Borsodmegye.

Esztergomi érseki megye.

A pöstyéni róm. kath. népiskolához két tanító kerestetik. Fizetésük egynek-egynek 330 frt, lakás, fűtés

és kiszolgálás. Ismétlőért 25 frt. Tanítási nyelv tót-magyar. Folyamodványok október 25-ig főt. Praznovszky József, iskolaszéki elnök urhoz küldendők.

A hegybányai r. kath. magyar-tót tannyelvű népiskolához okleveles tanító, tanítóno vagy okleveles óvónó kerestetik. Évi javadalmazása 335 frt. Természetbeni lakás; 20 m³ kemény tűzifa (á 2 frt 20 kr.) saját, 20 m³ az iskola fűtésére, iskola. vágatási és fűtési átalány címén 10 frt 50 kr. s irodai átalány 4 frt 20 kr. Köteleessége az I. osztályt tanítani s a tanulókkal vasár-és ünnepnapon a szentmisén jelen lenni. A folyamodványok a nagymélt. földmivélsügyi m. kir. miniszteriumhoz f. évi október hó 26-ig alulírottthoz küldendők. Hegybánya (Hontm.), 1897. október 13-án. Litassy János, esperes-plebános, iskolaszéki elnök.

A nyitra-nováki plebániához tartozó Nagy-Lehota fiókközség r. kath. iskolájánál megüresedett tanítói állomásra pályázat hirdettek. Köteleessége az iskolát önállóan vezetni, istentisztelet alkalmával orgonálni, egyes ájtatosságokat a néppel végezni és az ismétlő oktatást végezni. Fizetése 300 frt, 6 hold szántóföld bérösszege 43 frt. Esetleges püspöki segély 30 frt, 8 öl tűzifa, melyből a tanterem fűtendő. Lakása 3 szoba szükséges melléképületekkel. Pályázati határidő október 26. Posta: Nyitra-Novák. Fiebig Alajos, iskolaszéki elnök. 1-2

Pályázat Buesán-pusztá (Békésm.) osztatlan, vegyes, róm. kath. iskolához okleveles kántortanítói állomásra. Fizetése 400 frt évnegyedenként előre fizetve, két szobás lakás, konyha, kamara, pinze, padlás, házi kerttel. Jó éneklő hang szükséges, mert mint kántor is működik s 300 hívő után stólára számíthat. Köteles: vasár-és ünnepnapokon a népet a közös ájtatosságban vezetni az ily alkalommal templomul is szolgáló tanteremben. Tanítási nyelv magyar. Családos ember előnyben részesül; személyes megjelenés szükséges. Okmányok november 5-ig beteriesztendők Szabó Sándor lelkészhez Szeghalomra. Állomás november 15-én elfoglalandó.

A réthei (Pozsonym.) r. kath. kántortanítói állomásra október hó 5-re pályázat hirdettek. Javadalmazása: 52 frt 50 kr. kongrua, 50 frt tandíj, 8 p. mérő rozs 20 frt, gazdaktól 12 frt, domalsták és zsellérektől 40 frt, állami segély 117 frt, stóla 35 frt, offertoriumokból 2 frt, temetői széna 10 frt, 2 kataszter hold és 282 öl szántóföld. Lakása áll: 2 szoba, konyha, kamra, istálló és 400 öl kertből. Csakis orgonálás és éneklésben jártasak pályázhatnak. Okmányokkal felszerelt folyamodványok főt Méhes Károly esperes-plebános úrhoz Nagyfödemes, Pozsonymegye, küldendők. Csögley Kálmán, boldogfalvai plebános.

Nyitrabajna mezőváros. A második tanterembe tanítói pályázat hirdettek. Fizetése: 300 frt, 16 méter kemény tüzelőfa saját használatára lakáshoz szállítva, 5 frt kertilletmény, lakbér címén 25 frt, a kántori teendőikben jártas legyen és ezért külön a kántortól díjaztatik. Köteleességei: a gyermekekkel együtt ünnepvasárnap és hétköznap a templomban megjelenni, hitan és bibliai leckéket a gyermekekkel ismételni, velük együtt a szentségekhez járulni. Rendes tanításon kívül az ismétlősöket is oktatni. A választás október 20-án délelőtt 10 óraker meg fog ejtetni. A kérvények Boll János plebánoshoz (Nyitrabajna, posta helyben, N. Tapolesány felé) küldendők. Nők is pályázhatnak. 2-2

Nagymányához tartozó Szencse fiókközségben a r. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek október 30-ig. Javadalmazása: 7⁸⁸/₁₀₀₀ szántóföld és rét, melyet nagy részben a község tartozik művelni. 9³/₄ pozsonyi mérő buza, 9³/₄ pozsonyi mérő rozs, 18³/₄ pozsonyi mérő árpa a gazdaktól; tandíj: 60 frt a községtől; 40 frt földmunkaváltás. Lakása: 2 szoba, zárt konyha, kamra, istálló. Tannyelv: magyar tót. Megjegyzendő, hogy a megválasztott szencsei tanító valószínűleg a szomszéd Bellegfalubeli iskolát is fogja vezetni, miért fizetése évi 250 frttal javul; de ha csak kizárólag Szencsén fog tanítani, akkor fizetésének kiegészítése végett azonnal államsegélyért fog az iskolaszék folyamodni. Folya-

modványok ft. Lulicssek Izidor esperes úrhoz küldendők Verébelyre (Bars megye).

A zlatnikai önálló tanítói állomásra a „Népnevelő” 35. számában hirdetett pályázat október 21-ig meghosszabbítatik. Iskolaszéki elnök. Kis-Vendég, 1897. október 7. Posta Sissó.

Egri érseki megye.

A sarudi (Hevesm.) r. kath. önálló tanítói állomásra a f. évi szeptember 12-én hirdetett pályázat f. hó 31-ig meghosszabbítatik. Sarud, 1897. október 9. Szilágyi Mihály, iskolaszéki gondnok.

Fel-Debrón (Hevesm.) a r. kath. népiskolánál tanítói állásra pályázat hirdetetik. Pályázhatnak férfiak és nők. Fizetése polgári évre 400 ft. államszegély és a hitközségtől tanítói lakás felépítéséig 45 ft. lakásra. Kötelessége az iskolaszék által meghatározandó elemi osztályokat és az ismétlés leányokat a püspöki tanterv szerint tanítani, a gyermekeket templomba vezetni, ott reájuk felügyelni. Ha nő választatik meg, köteles délelőtti 11—12 óráig, tehát tanórákon kívül, a falusi nőknél szükséges kézimunkát tanítani, ezeken kívül köteles még a nyári gyermek-menházat a községtől nyerendő 45 ft. kü. ön. díjazásért 3 hónapig ellátni. Az állás azonnal elfoglalandó. Csakis oklevelesek pályázhatnak. Kérvények az iskolaszéki elnökséghez november 6-ig küldendők. Jegyzet. Jelen hirdetéssel a „Népnevelő” 41. számában megjelent hirdetés érvényét veszti.

Kalocsai érseki megye.

Zombor sz. kir. város r. kath. iskolaszéke részéről három tanyai vegyes osztályu, magyar-bunyevác tantervű tanítói állásra 1897. évi november 10-ig pályázat hirdetetik. Egy egy állás javadalmazása évi 400 ft. törzsüzetés, havi előleges részletekben, egy szoba és konyhából álló lakás és 500 □ öl konyhakert; ezenfelül az 1893. évi XXVI. tcz. 2. § a értelmében 50 ft. nyi ötödéves korpótlékban részesül, mely korpótlékot ízben válik esedékessé és 250 ft. g. emelkedhetik. Eme korpótlék első részlete csak a Zomborban tényleg eltöltött első öt év után fog kiutalványoztatni. Az ismétlődő iskola köteles ellátásáért külön díj nem jár. Pályázhatnak okleveles tanítónők is oly megjegyzéssel, hogy netáni férjhezmenetelük esetén állásukról minden kárpótlás vagy végkielégítés igénye nélkül lemondani tartoznak, illetve állásuk megürültnek tekintetik. A kötelező felszerelt kérvények, melyekben magyar és bunyevác nyelvből való egyenlő jártasság is igazolandó, legkésőbb 1897. évi november hó 10-ig a zombori r. kath. iskolaszékre czimezve főtisztelendő Fejér Gyula apátplebános és iskolaszéki elnök úrhoz Zomborba (Bács-Bodrogh megye) küldendők. Az állás elfoglalásának idejéről a megválasztott külön fog értesíttetni és fizetése az elfoglalás napjától fog folyósíttatni. Kelt Zomborban, 1897. évi október hó 6-án tartott r. kath. iskolaszéki ülésből. Fejér Gyula, apát plebános, iskolaszéki elnök.

Zentára jó hangu segédkantort keresek. Fizetése havonként 10 ft. és mosáson kívül teljes ellátás, lakás ágyneművel. Tavalyi segédem mellékjövendele zentantantásból havonként 30 ft. volt. Az állomás októberben betöltendő. Sztudényi Gyula, belvárosi kántor.

Győri egyházmegye.

H. Kimplére (Mosonm.) osztálytanító kerestetik. Tannyelv magyar. Kántori jártasság nem szükséges. Fizetés havi 27 ft. 50 kr., szünetidőben is jár; lakószoba a legszükségesebb butorral. Határidő október 29. Iskolaszék.

Nyitrai egyházmegye.

Nemsovai róm. kath. iskolához államilag fizetett két tanítói esetleg tanítónői állás betöltendő: Fizetésük az államtól 400—400 ft. a községtől lakás és fa. Kérvények azonnal Hreuszik Ferencz espereshez küldendők. Nemsovára, (Trencsénmegye.)

Az illavai r. kath. kántortanítói állomásra ezennel pályázat hirdetetik. Javadalma: a) az illavai hitközségtől 185 ft., b) többféle alapítványból 96 ft. 63 kr.,

c) kiváltott és természetbeni párbér fejében 100 ft. 75 kr., d) két tehénre való legeltetési jog 6 ft., e) egyháztól 4 ft. 50 kr., f) stóla 50 ft., összesen 442 ft. 88 kr. készpénz, g) 12 ürméter dorongfa, melyből azonban a tanterem is fűtendő, h) 6 ft. faaprítás és i) 8 ft. a tanterem tisztogatásáért, k) természetbeni lakás, mely áll 2 szoba, konyha, kamara, fás fészer, istálló és egy kis házi konyhakertből. Tannyelv magyar-tót. A pályázók, kiknek a magyar és tót nyelvből, nemkülönbön a zenében is jártasaknak kell lenniök, ez állomásra való kérvényüket, melyhez az oklevél, születési bizonyítvány, erkölcsi és működési bizonyítvány is csatolandó, f. évi november hó 1-ig nyujtsák be és november hó 6-án megejtendő választásra személyesen jelenjenek meg. A köllően fel nem szerelt kérvények avagy személyesen a választásra még nem jelenők a választásnál figyelembe nem vétetnek. Illaván, 1897. október hó 10-én. Dr. Chorényi József, iskolaszéki elnök.

1—3

A nagy-bittsei (Trencsénm.) kántortanítói állomásra pályázatot hirdetek. Jövendele 763 ft., lakbér a kántorlak elkészültéig évi 120 ft., 4 öl tűzifa. Kivánatik egyházi zenében jártasság, oklevél, magyar, tót, német nyelv ismerete. A választás 1897. október 31-én délután 3 órakor ejetik meg. Személyes megjelenés kívánatik. Dr. Teszelszky József, plébános.

Alsó-Maikova (Trencsénm.) róm. kath. népiskola másodtanítói állomásra október 12-ig pályázat hirdetetik. Javadalmazása: a hitközségtől 300 ft., az államtól 100 ft. szoba, két kamra, konyha, elegendő tűzifa, konyhakert. Pályázhatnak tanítónők is. Plébánia-hivatal.

2—2

Felső-Maikovai (Trencsénm.) r. kath. magyar-tót kántortanítói állomásra október 20-ra pályázat hirdetetik. Jövendele: tisztán tanítói 300 ft., faátalány 25 ft., iskolaszolgára 7 ft., irodaátalány 5 ft., stólaváltás 51 ft., segély 25 ft., alapítvány 10 ft. 50 kr. Egyéb accidentiákból pedig legalább is 50 ft. Lakása: 1 szoba, konyha, kamara, istálló, házi kerttel. Mihályfy János, iskolaszéki elnök.

2—2

Pécsi egyházmegye.

Tolnamegye tótkeszi-i magyar elemi r. kath. iskolához osztálytanító kerestetik. Fizetés havonként 20 ft. előlegben, köllően butorozott szoba fűtéssel, élelmezés a kántortanítónál, tanév 9 hó. Köteles teendők: egy termet kezelni, az ismétlősök felét tanítani, Kántorságban jártasak előnyben részesülnek. Az állomás az iskolaszék elnökségéhez beküldött oklevelek bemutatásával azonnal elfoglalandó. Kelt Tótkeszi, Tolnam, 1897. október 12. Kutor Ferencz, plébános, iskolaszéki elnök.

A ráczmeeskei (Baranyamegye) róm. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állomás betöltendő. Fizetése: 10 havi tanévet számítva 300 ft. utólagos részletekben, 10 m. hasábfu, melyből az iskolatermet köteles fűtteni, egy butorozott szoba. Kötelessége: a két alsó osztályt tanítani. Pályázhatik képezdét végzett tanító, tanítónő vagy okleveles kisededővő is. Tannyelv német-magyar. Kérvények főt. Schmeller Alajos plébános, iskolaszéki elnökhöz intézendők Rácz-Meeskére november hó 15-ig.

Rozsnyói egyházmegye.

Csoma fiókközségi r. kath. iskolába tanítói állásra f. évi október 28-ára pályázat hirdetetik. Jövendelem 71 □ köből rozs, 4 köből zab, 28 méter fa, föld katasztr. jövendele 18 ft., készpénz 35 ft., tandíj 21 ft., államszegély 249 ft. Lakás 2 szoba, konyha. Sőreg, 1897. október 9. Findura István, esperes-plébános, iskolaszéki elnök.

Alsó-sztregovai (Nógrádm.) r. kath. kántortanítói állomásra október 28-ára pályázat nyittatik. Javadalmazása: 8 hold szántóföld, 2 hold rét, 6 hold legelő, stóla 10 ft., 5 kiló rozs, 1 hold kert, 70 ft. készpénz, államszegély kilátásban. Kérvények Kaminszky Agoston plébánoshoz.

A liezei kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Jövendelem: a hivek által munkált szántóföld és rét jö-

vedelme 48 frt 44 kr. Párbor 10 kiló buza. 45 kiló gabona, fejpénz 33 frt, tűzifaváltás 68 frt, misealapítvány és földváltás 17 frt 88 kr., stóla 50—60 frt, osztásútis címén 4 frt 80 kr. és 1 kiló gabona. Tandij 80—100 tanköteles után fejenként 1 véka zab és 42 kr. Ismétlősök tanításáért 20 frt. Az iskolatűtéshez fát a tankötelesek hordának. Pályázati határidő október 26-ika, a mely napon a személyesen jelentkező okl. pályázók közül a választás megejtetik. A kellően felszerelt kérvények, az iskolaszékhez czinezve, hozzám küldendők. Liece, posta Liece-Gicze (Gömör). Karkalics Sándor plébános.

Székesfehérvári egyházmegye.

Vörösvár (Pestmegye) községében a r. kath. fiúiskolánál üresedésben levő, 350 frt évi fizetés, 15 frt fapénz és 1 szobából álló szabad lakással javadalmazott tanítói állásra pályázat hirdettetik. Kellőleg felszerelt kérvények f. évi október 24-ig az iskolaszék elnökéhez küldendők.

A herezegfalvai (Fehérm.) r. kath. iskola III. osztályába tanító kerestetik. Fizetése: 150 frt 10 hónapra havi előlegben. Lakás, fűtés és élelmezés a főtanítónál. Az állomás azonnal elfoglalandó. Pályázhatnak képezdét végzettek is. Kérvények Schveighard Jakab főtanítóhoz küldendők. Posta helyben, vasúti állomás is.

Szombathelyi egyházmegye.

A bagonyai (Zalam. posta Dobronak) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: jó lakásán kívül tandij, stóla, házi praestáció, gabona, tűzifa, föld, rét, erdő stb. czímeiken (részletezve alulírtnál megtekinthető) 500 frt. Személyes megjelenés kérietik. Tannyelv: magyar és vend, esetleg más szláv. A választás november 18-án lesz. Szabályszerűen felszerelt kérvények alulírt elnökhöz küldendők. Horváth József. 1—2

Vácsi egyházmegye.

Kis-Kun-Majsán a r. kath. városi fiúiskolánál megürült és évi 400 frt fizetéssel javadalmazott tanítói állásra pályázat hirdettetik. Kérvények f. évi november 9-ig a képviselő-testülethez intézendők. Kis-Kun-Majsán, 1897. október 9. Terbe Mátyás, főbíró. 1—2

Veszprémi egyházmegye.

Gamás (Somogy megye) népiskolájához 2 tanító, illetve tanítónői állásra október 26-iki határidővel pályázat hirdetteik. Polgári évre, havonként előre fizetve 360—300 frt, külön külön butorozott szoba, fűtéstisztogatással. Pályázók azon megjegyzéssel kéretnek fel, hogy megválasztásuk esetén állásukat okvetlen s azonnal kötelesek elfoglalni. Deckert Imre kántortanító.

A szepesi püspök egyik körlevelében

különösen azért ajánlotta »A gyermek első tanítója« cz. nagy vezérkönyvet. »mert az a népiskola első évének anyagát módszeresen feldolgozva, kimerítő részletességgel ismerteti meg s a kevésbbé jártas tanítót is biztosan kalauzolja.« — A »Népnevelő« [1891.—41. sz.] »Népiskolai irodalmunk legkiválóbbja egyikének« nevezi e művet. — Szerezze meg minden iskola ezt a munkát! — Megrendelhető Juhay Antal, tanítóképző-int. tanárnál Szepesváralján. — Ara 2 frt 50 kr.

Rum, finom likőrök,

mézbor és mézlikőr

bárki házi használatra hideg uton minden készülék nélkül kitünő minőségben előállithat.

Dugók, Gummitömlők. — Minden horbetegség elleni szerek.

Kezelési könyv és árlap ingyen.

WATTERICH A., BUDAPEST.

5. dohány-utca 5.

ALAPITTATOTT 1899.

Mi iszik

Kathreiner-féle

Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki

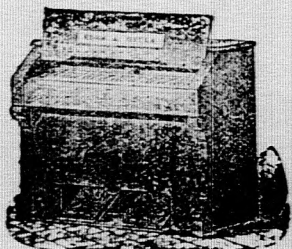
a mi igazán jó kávét szeret, a mi föltti az egészségét és takarékos.

Orgona-harmonium és zongoragyár
ÉDER ANTAL GYULA

Budapest, IV., vácsi-utca 4. sz.

Ajándékoskedveltségű

Iskola- és templom-orgona-harmoniumot.

melyekből az országban már több ezer van használatban, a mellékelt rajz szerint, szép izlőteljes bolyfáburkolatban, olcsó árak mellett, részlettetésre is.

Orgona-Harmoniumok minden nagyságban folyton készletben vannak.
Új zongorák 300 ftrtól kezdve.
Új Pianinók 250 ftrtól kezdve.

Kimerítő árjegyzékek kívánatra küldetnek.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többbit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.